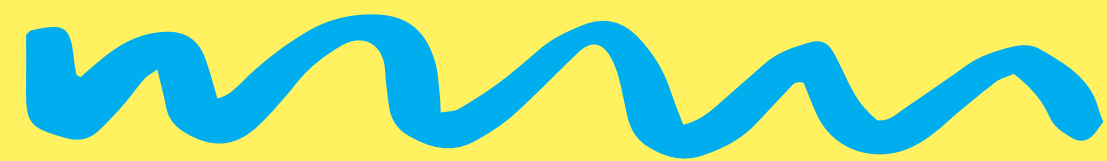

PORTFOLION SISÄLTÖJEN

TYÖSTÄMINEN

Portfolion sisältöjen työstäminen

Tämä alustus keskittyy portfolion tekstien työstämiseen ja kuvien valintaan. Se sisältää vinkkejä molempien tekemiseen.

Oman teoksen sijoittamista ympäröivään visuaaliseen kulttuuriin ja taidehistorian ilmiöihin käsitellään omassa alustuksessa.

Portfolion sisältöjen työstäminen

Portfolion sisältöjen työstäminen alkaa jo käsikirjoituksen tekemisen ja materiaalin läpikäymisen aikana.

Käsikirjoittamisen aikana otsikot alkavat hahmottua. Otsikkojen alle tarvitaan selittävää tekstiä ja kuvia. Tekstejä ja kuvia löytyy dokumentaatiosta ja niistä valitaan sopivimpia.

Kun otsikot ja sisältöluonnokset ovat selvillä, pitää kirjoittaa lopulliset tekstit, valita ja käsitellä lopullinen kuvallinen materiaali, kirjoittaa kuvatekstit ja tehdä lähdeluettelo. Sen jälkeen portfolio on valmis palautettavaksi.

Portfolion sisältöjen työstäminen

Sisältöjen työstämisen vaiheita ovat

- materiaalin läpikäyminen ja portfolioon sisällytettävän aineiston valinta
- käsikirjoittaminen
- materiaalin käsittely valitun portfolio-formaatin vaatimalla tavalla (esim. kuvanmuokkaus, valokuvaaminen)
- tekstien kirjoittaminen
- tekstien editointi ja oikolukeminen
- lähdeluettelon koostaminen
- julkaisun viimeistely

KUVAT PORTFOLIOSSA JA NIIDEN VALITSEMINEN

Kuvat portfolioissa

Kuvat kertovat ja näyttävät sen, mihin teksti ei yksin pysty.

Kuvilla voi kertoa omasta prosessista, materiaalikokeiluista, onnistumisista ja eteenpäin vieneistä virheistä.

- Portfolioon sisällytetään aineistoa, esimerkiksi luonnoksia, jotka kertovat tärkeitä asioita prosessista.
- Kuvia on erilaisia: valokuvia, luonnoksia, käsivara-piirroksia, digitaalisia piirroksia, kuvakaappauksia. Videoissa voi lisäksi olla liikkuvaa kuvaa.
- Itse tuotetun materiaalin lisäksi prosessiin liittyy lähdekuvia ja inspiraatiomateriaalia. Muiden tekemät kuvat pitää lähteistää ja käyttöoikeus tarkistaa.
- Prosessia näyttävien kuvien lisäksi portfolioon kannattaa sisällyttää kuva valmiista teoksesta. Katsojalla ja/tai lukijalla ei aina ole pääsyä välittömästi teoksen luokse.

Erilaisia kuvatyyppejä

Erilaisia kuvia ja visuaalisia materiaaleja ovat esimerkiksi

- insipiraatiokuvat ja lehtileikkeet
- moodboardit ja kollaasit
- luonnokset
- harjoitelmat ja kokeilut, esim. materiaali- ja tekniikkakokeilut
- työskentelyä dokumentoivat kuvat ja/tai videot
- teoskuva valmiista teoksesta

Monet näistä voi sisällyttää portfolioon skannauksina, valokuvina tai videoina. Materiaalikokeilut ja muut kolmiulotteiset luonnokset voi tallentaa kuviin ja videoihin, mutta joskus niitä on mahdollista laittaa esille esimerkiksi näyttelyyn portfolioon ja teoksen viereen tai sisällyttää fyysiseen kirjaan sellaisenaan.

Prosessin ja oman oppimisen näyttäminen kuvien avulla

Kuvia valitessa kannattaa muistaa, ettei luonnosten ja kokeilujen tarvitse olla niin sanotusti täydellisiä ja virheettömiä.

Luovat prosessit harvoin ovat yhtä juhlaa alusta loppuun. Kuva, jossa kaikki ei ole vielä ihan kohdillaan, voi tuoda portfolioon syvyyttä.

Prosessin ja oman oppimisen näyttäminen kuvien avulla

Kuvien käyttäminen prosessin avaamisessa

- Luonnokset ja kokeilut näyttävät, miten työ ja tekijä ovat kehittyneet prosessin aikana.
- Näytä rohkeasti kokeiluja ja epäonnistumisia! Ne ovat arvokkaita ja kiinnostavia, ja kertovat oppimisesta ja työn etenemisestä.
- Pohdi, mitkä luonnokset ja kuvat ovat olleet sinulle tärkeitä ja auttaneet eteenpäin.
- Kaikki tekeminen ei aina näy valmiista työstä. Siksi kokeiluja ja luonnoksia kannattaa näyttää portfolioissa.
- Prosessia ja oppimista voi avata lukijalle/katsojalle lisää kuvatekstien avulla.

Pohdittavaa – kuvien valinta

HARJOITUS

Apukysymykset kuvien valitsemiseen

- Mitkä luonnokset ovat tärkeimpiä valmistuneen työn kannalta?
Mistä eri vaihtoehtoista valitsin mennä tähän suuntaan?
Mitkä kuvista näyttävät vaihtoehdot, joiden väliltä valitsin mitä teen?
- Mikä luonnos tai luonnokset toimivat teossuunnitelman pohjana?
Onko teossuunnitelmasta kuva?
- Millaisia kokeiluja tein? Miten ne vaikuttivat lopputulokseen? Liittyikö kokeiluihin valintojen tekemistä, esimerkiksi parhaan tekniikan valitsemista?
- Mitä eri vaiheita työn tekemisessä oli? Mikä oli työskentelyn tärkein vaihe?
- Mitä opin? Näkyykö oppiminen esimerkiksi eri versioita näyttävissä kuvissa?
Minkä kuvan kautta on helppo puhua oppimisesta prosessin aikana?
- Mitkä referenssikuvat (ja mahdollisesti luonnokset) kertovat siitä, mihin visuaalisen kulttuurin tai taidehistorian ilmiöön oma kiinnittyy?
- Miten näytän valmiin työn? Millainen kuva siitä sisällytetään portfolioon?

Kuvien valinta

Tätä työpohjaa voi käyttää ajattelun apuna kuvien valinnassa.

Työpohjaan voi listata kuvia on kertynyt prosessin aikana ja/tai haluaa käyttää portfoliossa.

Pohjaan voi listata lisäksi kuvatyyppejä tai suunnitelmia kuvista, jotka pitää vielä toteuttaa (esim. teoskuva).

Luonnostelupohja

Kuvien valinta

Listaa, mitä kuvia sinulla on, ja mitä haluat käyttää portfoliossa.

Nimi	Tehtävä / projekti	Päivämäärä
------	--------------------	------------

Inspiraatio ja tutkimus

Referenssit, lehtileikkeet, taustatieto

Luonnokset ja kokeilut

Teossuunnitelma

Eri osiot, tärkeät kohdat, päätökset

Työskentelyn vaiheet

Valmis teos

KIRJOITTAMINEN JA TEKSTIT PORTFOLIOSSA

Tekstit portfoliossa

Portfolion tekstit avaavat ja taustoittavat prosessia sekä kertovat omasta ajattelusta ja oppimisesta.

Portfolio kokoaa koko prosessia yhteen ja näyttää kokonais kuvan tai läpileikkauksen tehdystä työstä. Tekstit välittävät tämän lukijalle.

Tekstit portfoliossa

- Portfoliota varten pitää yleensä kirjoittaa aivan uudet tekstit, jotka tiivistävät työskentelyn vaiheet ja oman pohdinnan.
- Prosessin aikana syntyneet omat tekstit ovat materiaalia portfolion teksteille, ja niiden otteita voi käyttää tehokeinoina. Esimerkiksi portfolioon voi sisällyttää otteita päiväkirjasta.
- Portfolion tekstit taustoittavat tehtyä työtä ja sen aikana tehtyjä valintoja.
- Tekstit eivät vain selosta tapahtumia (*maalasin tänään kolme tuntia*), vaan kertovat miksi, mitä ja missä vaiheessa tehtiin (*Työstin maalauksen värejä uudelleen vielä viimeisellä viikolla, ja tein sen taustasta punaisen, koska...*)

Tekstit portfoliossa

Portfolioon sisältyy erilaisia tekstejä ja tekstityyppejä.

Tähän on listattu erilaisia tekstejä, joiden kautta omaa työtä portfoliossa voi kuvailla.

Esimerkkejä portfolion teksteistä

- otsikot ja väliotsikot
- tehtävän kuvaus tai johdanto
- oman työskentelyn kuvailu: mitä tein ja miksi
- oman työn sijoittaminen visuaaliseen kulttuuriin ja/tai taidehistoriaan osana teossuunnitelmaa ja valintoja
- teoksen nimi ja esittely
- itsereflektio ja arviointi
- kuvatekstit

Erilaisia tekstityyppejä portfolioissa

Otsikot

Otsikot toimivat suunnannäyttäjinä. Hyvä otsikointi antaa kokonaiskuvan koko portfolioista.

- Otsikko kertoo, mitä asiaa osiossa käsitellään.
- Otsikoita on eri tasoisia: pääotsikoita ja väliotsikoita.
 - **Pääotsikko** kertoo laajasta kokonaisuudesta ja jaottelee koko julkaisua.
 - **Väliotsikko** jäsentää ja jaottelee tekstiä.
- Yhdessä otsikot helpottavat lukemista ja silmäiltävyyttä. Kirjoittajalle ne ovat työkalu eri aiheiden ja tekstien sijoittamiseen ja käsikirjoituksen työstämiseen.
- Otsikointi voi muuttua vielä työn loppumetreillä.

Erilaisia tekstityyppejä portfolioissa

Kuvatekstit

Kuvateksti on tiivis ja kuvaileva teksti kuvan yhteydessä, joka auttaa tulkitsemaan ymmärtämään kuvaa ja täydentää kuvan kanssa muuta tekstiä.

- Kuvatekstin kertoo lukijalle, miksi kuva on portfolioissa ja kenen ottama tai tekemä se on.
 - Esimerkiksi luonnoskirjasivun tekstissä voi lukea: *Ote luonnoskirjasta, työn ideointia aiheen valinnan jälkeen.*
 - Kuvatekstissä mainitaan myös kuvan lähde.
- Kuvat voi numeroida. Numerointi voi helpottaa niihin viittaamista leipätekstissä. Numeroiduista kuvista voidaan koostaa lisäksi kuvaluettelo.

Leipäteksti

Leipäteksti on varsinaista, kuvailevaa tekstiä, johon eivät kuulu otsikot ja kuvatekstit.

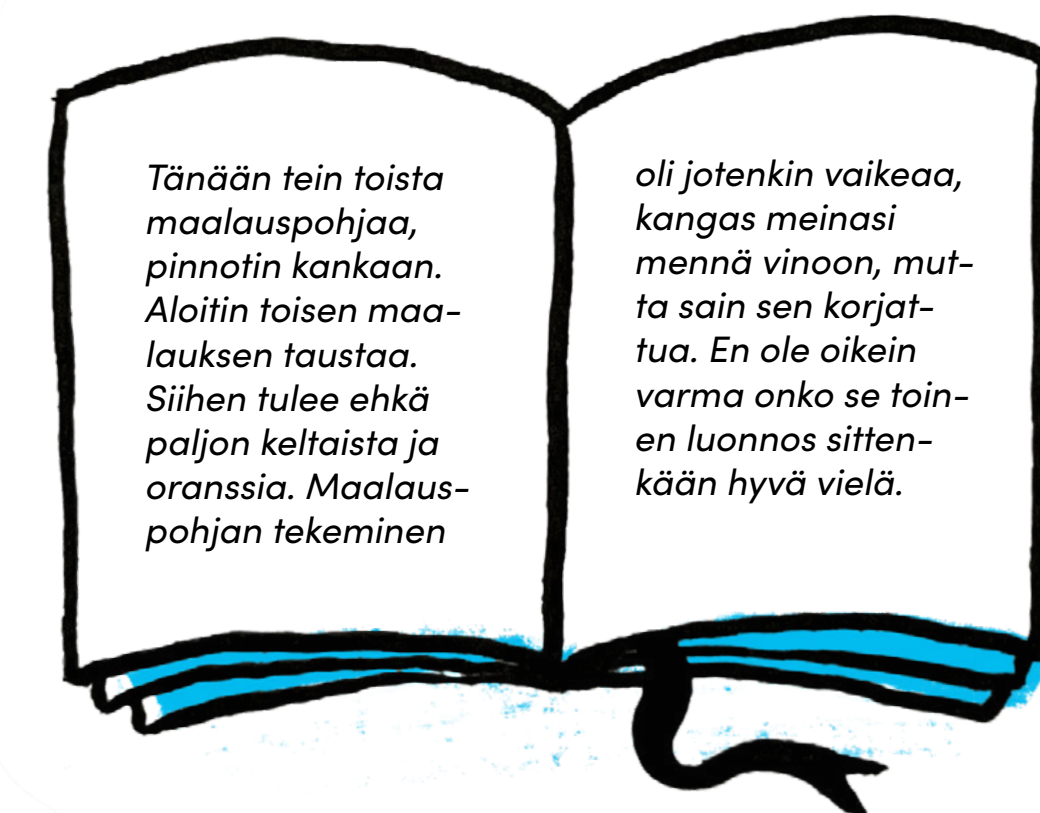
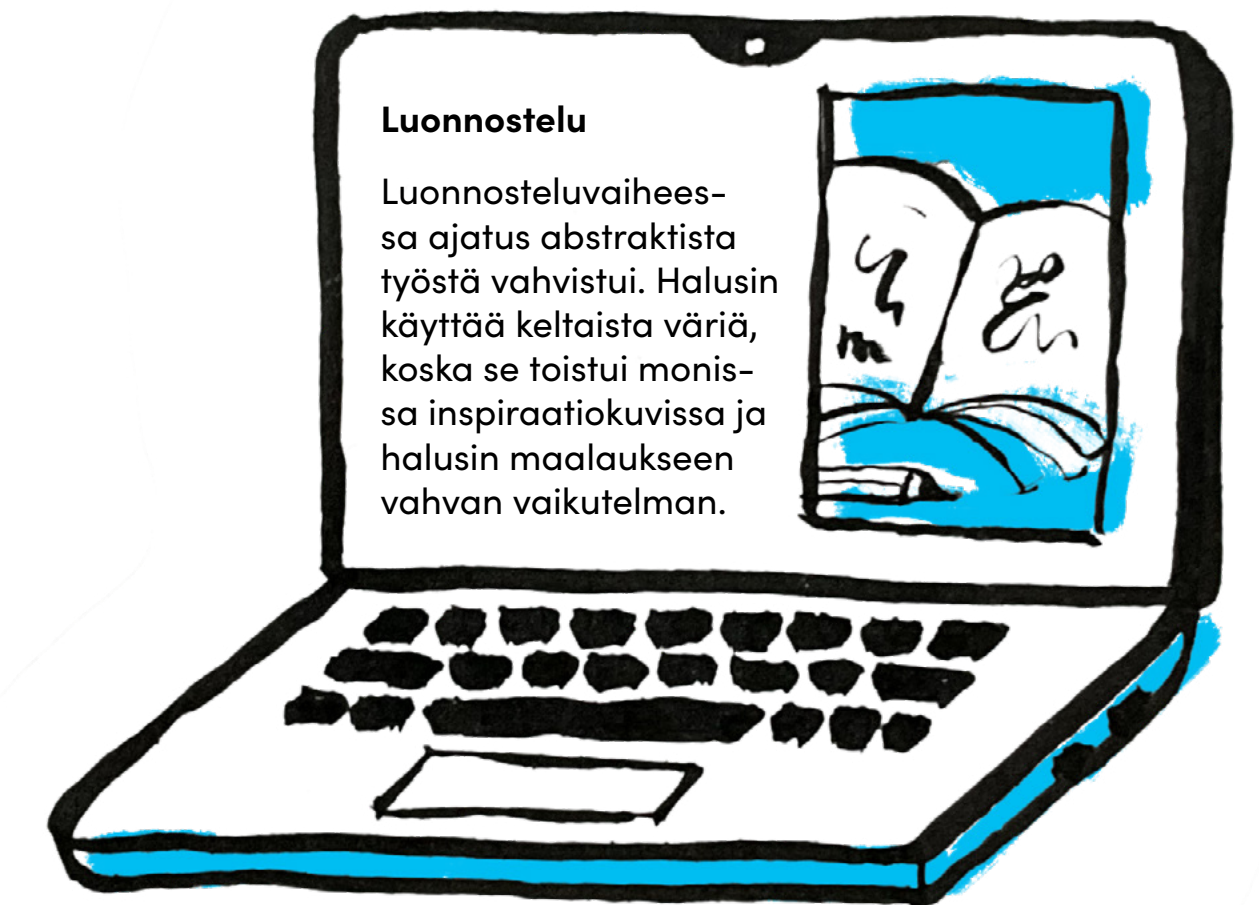
Tekstien kirjoittaminen ja editointi

Kirjoittamisen kanssa voi edetä monella eri tavalla. Omasta prosessista voi kirjoittaa lineaarisesti, luovan prosessin alusta loppuun. Kirjoittamisen voi aloittaa myös siitä osiosta, josta itsellä on eniten sanottavaa ja tekstiä syntyy helposti. Kaikki ovat kirjoittajina omanlaisiaan ja tekstissä saa näkyä oma persoona.

Tekstien editoiminen tarkoittaa tekstin muokkaamista. Editoinnin tavoitteena on selkeä ja helposti luettava teksti.

Editoiminen on esimerkiksi

- lauseiden selkeyttämistä
- kirjoitusvirheiden korjaamista
- puuttuvien pointtien lisäämistä
- otsikoiden tarkistamista ja lisäämistä/poistamista
- turhan tekstin poistamista

Asiatekstiä vai puhekieltä?

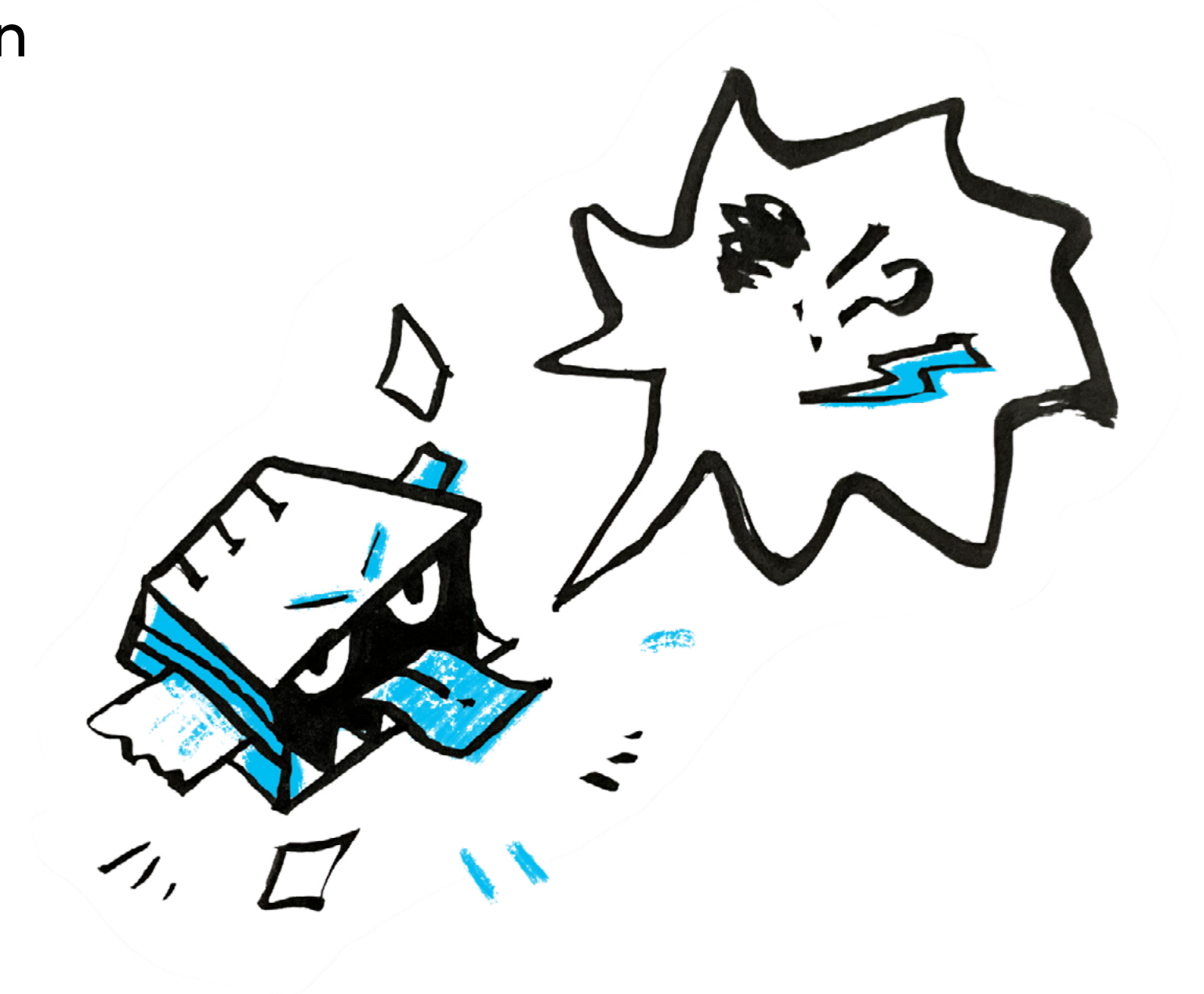
Monesti portfolioissa arvostetaan asiatekstiä ja vältetään puhekieltä.

Lukijan kannalta asiatekstiä voi olla helpompi ymmärtää, sillä portfolioista tulisi käydä ilmi mitä tekijä on ajatellut.

Lukijan ei pitäisi joutua arvailemaan tekstin tarkoitusta tai viestiä.

Puhekielen ilmaisut voivat sisältää merkityksiä, jotka eivät avaudu kaikille. Toisaalta puhekielimäisyys voi olla joskus toimiva tehokeino, joten kyse on tasapainottelusta. Emojien käyttöä kannattaa myös harkita.

Tärkeintä on saada välitettyä omaa ajattelua ja pohdintaa muille.

Oman työskentelyn kuvailu ja reflektio

Itsereflektiossa kuvataan omaa oppimista, havaintoja ja oivalluksia prosessin aikana ja teoksen valmistuttua.

Näkökulmia työskentelyn kuvailuun ja itsereflektioon

- Työskentelyn kuvailu sisältää myös perusteluita tekemisen selostamisen lisäksi.
- Portfolion teksteissä lukijat ovat kiinnostuneita siitä, mitä prosessista on opittu, miksi työ on tehty valitulla tavalla, mitkä asiat vaikuttivat valintoihin prosessin aikana ja työn lopputulokseen.
- Portfoliotekstin ja päiväkirjamaisen tekstin selkein ero on, että selostamisen lisäksi portfoliotekstissä vastataan kysymykseen ”miksi”.
 - Esimerkiksi *”Tämä on minusta kiva ja hieno”* ei ole vielä perustelu tai kerro ajattelusta tai työskentelystä. Miksi se on kiva?
 - Miten tämä kiva juttu näkyy lopullisessa työssä?
Miten kiva asia vaikutti ajatteluun tai vaikka valintoihin?

Valmiin teoksen sisällyttäminen portfolioon

VINKKI!

Yleensä portfolioon sisällytetään kuvaus valmiista teoksesta.

Kuvaus sisältää teoskuvan tai teoskuvia sekä teosta kuvaavan tekstin.

Lukijan ja katsojan on helpompi hahmottaa koko prosessi ja kehityskaari, kun samasta paikasta löytyvät kuvat luonnoksista valmiiseen työhön. Tämä tekee portfolioista viimeistellyn ja eheän kokonaisuuden.

Miten esitellä omaa teosta portfolioissa?

- Teoskuvan tai teoskuvien avulla. Kuvat voivat sisältää myös yksityiskohtia teoksesta.
- Teosta avaavan tekstin avulla. Mitä teos käsittelee, mistä se kertoo? Inspiraatiota voi hakea taiteilijoiden näyttelyteksteistä ja taidekirjoista.
- Teos voi tulla tutuksi jo esimerkiksi kansikuvan kautta tai vaikka videossa ensimmäisten kohtausten kautta.
- Teoksen voi esitellä ihan portfolion alussa tai vasta lopuksi, riippuen omasta käsikirjoituksesta ja lähestymistavasta.

Kirjoittamisen suunnittelun pikamuistilista

VINKKI!

Miten päästä vauhtiin kirjoittamisen kanssa? Näiden kysymysten tarkoitus on herätellä inspiraatiota kirjoittamiseen ja tekstien suunnitteluun. Jos jokin otsikko tai asia innostaa, kannattaa aloittaa sieltä.

- Mistä tulee heti lauseita ja ajatuksia mieleen? Aloita siitä! Täydennä ja muokkaa myöhemmin.
- Kenelle kirjoitan? Kuka tekstiä lukee?
- Millaista tyyliä ja ääntä tavoittelen?
- Miten pitkiä lauseet ja kappaleet ovat?
- Mitä otsikoita ja sisältöjä portfoliossa on? Mitä haluan kertoa?
- Mihin formaattiin kirjoitan? Kirja ja video vaativat erilaista tekstiä.
- Kirjotanko lopulliset tekstit käsin vai koneella? Vai puhunko tekstin videolle?
- Onko työ ryhmätyö? Mikä on oma roolini? Mitä tein? Miten vaikutin lopputulokseen?

Vauhtiin kirjoittamisessa

Näiden aloituslauseiden tarkoituksena on auttaa vauhtiin kirjoittamisessa ja antaa ideoita. Syntyneitä tekstejä kannattaa muokata portfolioon sopiviksi.

- Olen kiinnostunut... Haluan/halusin tutkia...
- Minua inspiroi...
- Haluan/halusin kokeilla/oppia...
- Kokeilin tätä, koska...
- Valitsin tämän tekniikan/aiheen/formaatin, koska...
- Valitsemani tekniikka vaikutti työhöni tällä tavalla...
- Olen kiinnostunut ilmiöstä/taidesuuntauksesta/tekniikasta, koska...
- Tutkin aihetta _____ ja kiinnostuin _____, koska...
- Ideoin ja luonnostelin aihetta _____ (tekniikat ja tavat)...
- Huomasin luonnoksista, että...
- Valitsin luonnoksista nämä, koska...
- Tässä luonnoksessa/kokeilussa minulle tärkeää on...
- Tämä luonnos/kokeilu/teksti/muu vaikutti työhöni näin...
- Työskentely eteni (miten ja milloin)...
- Huomasin, että.. / Opin siitä...
- Tein asian _____ tällä tavalla, koska...
- Nyt kun työ on valmis, huomaan/ajattelen tunnen/tajusin että...
- Prosessin aikana opin työskentelystä/tekniikasta/projektinhallinnasta/jostain muusta...

HARJOITUS

Pohdittavaa – miten kirjoittaa itsereflektiota?

Itself-reflection is often a part of the course portfolio. Itself-reflection's purpose is to describe one's own thinking development and learning during the process. Itself-reflection is one's own doing, examining it analytically.

Apukysymykset itsereflektion kirjoittamisen tueksi

- Mitä opin?
- Miten, millä tavoilla opin?
- Missä onnistuin?
- Mikä olisi voinut mennä paremmin?
- Mitä valintoja tein? Miksi?
- Tekisinkö jotain eri tavalla? Teenkö jotain eri tavalla ensi kerralla?
- Mikä olisi voinut mennä toisella tavalla?
Miten se olisi vaikuttanut lopputulokseen?
- Mitä voin parantaa omassa työskentelyssäni tulevaisuudessa?
- Voisiko työtä tai sen teemaa jatkaa eteenpäin? Millä tavoin?

HARJOITUS

Portfolion tekstien suunnittelu

Tätä työpohjaa voi käyttää ajattelun tekstien suunnittelussa.

Työpohjaan voi listata otsikkoja ja sisältöjä sanoilla tai lyhyillä lauseilla.

Työpohjan tarkoitus on auttaa hahmottamaan, millaisia tekstejä portfolioon on tulossa.

Luonnostelupohja
Kirjoittaminen

Listaa aiheitasolla, mitä asioita
portfolion teksteihin tulee.

Nimi	Tehtävä / projekti	Päivämäärä
Tehtävän kuvaus ja oma tulkinta		
Teoksen kuvaus ja nimi		
Työskentelyn ja prosessin kuvaus Mitä tein, missä vaiheessa ja miksi?		
Itsereflektio Mitä ajattelin? Mitä opin? Mitä valintoja tein, ja mitä vaikutuksia niillä oli?		
Teoksen sijoittuminen ympäröivään visuaaliseen kulttuuriin		

